

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การสร้างคำสมาส
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สังกะสีบัณฑิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ฉลาดใช้คำ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำสมาส

คือการสร้างคำใหม่ในภาษาบาลี - สันสกฤต เกิดจากการนำคำบาลี - สันสกฤตตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มารวมกัน เป็นคำเดียวกันและเกิดความหมายใหม่

ประเภทของคำสมาส

มีทั้งหมด ๒ ประเภท ได้แก่

๑. สมาสแบบสมาส หรือ คำสมาส
๒. สมาสแบบสนธิ หรือ คำสนธิ

คำสมาสแบบสมาส

คือการนำคำบาลี - สันสกฤตตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มารวมกันเป็นคำเดียวกันหรือนำมาติดกัน และไม่มี การกลมกลืนเสียง

ตัวอย่าง

ชน	+	บัตร์	=	ชนบัตร์
นิตย	+	สาร	=	นิตยสาร

หลักการสังเกตคำสมาสแบบสมาส

๑. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี - สันสกฤตเท่านั้น คำที่มาจากภาษาอื่นนำมาประสมกันไม่นับเป็นคำสมาส

ตัวอย่าง

อัคคี (บาลี)	+	ภัย (บาลี)	=	อัคคีภัย
ศิลปะ (สันสกฤต)	+	กรรม (สันสกฤต)	=	ศิลปกรรม
หัตถะ (บาลี)	+	ศึกษา (สันสกฤต)	=	หัตถศึกษา

๒. เมื่อนำคำมารวมกันแล้วไม่เปลี่ยนแปลงรูปคำแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

วัฒนธรรม	+	ธรรม	=	วัฒนธรรม
พิพิธ	+	ภัณฑ์	=	พิพิธภัณฑ์

๓. คำสมาสเมื่ออ่านออกเสียงต้องอ่านต่อเนื่องกัน

ตัวอย่าง

ภูมิศาสตร์	อ่านว่า	พู - มิ - สาด
เศรษฐกิจ	อ่านว่า	เสด - ละ - กิด

๔. คำที่นำมาสมาสกันแล้ว จะแปลความหมายจากหลังมาหน้า

ตัวอย่าง

ยุทธ (รบ)	+	ภูมิ (แผ่นดิน)	=	ยุทธภูมิ (สนามรบ)
หัตถ (มือ)	+	กรรม (การทำ)	=	หัตถกรรม (งานฝีมือ)

๕. คำสมาสจะมีคำ “พระ” หน้าคำราชาศัพท์ ได้แก่ พระกร พระขงฆ์ พระองค์ พระหัตถ์ พระขรรค์ พระกรรณ

แต่!! ถ้าคำว่า พระ นำหน้าภาษาอื่น ไม่นับเป็นคำสมาส เช่น พระแก้ว (จีน) พระขนง (เขมร) พระเขนย (เขมร)

๖. คำสมาสต้องไม่ประวิสรรชนีย์ระหว่างคำ เมื่อนำมารวมกันต้องตัดสระ อะ ทิ้ง

ตัวอย่าง อิสระ + ภาพ = อิสระภาพ
 ผละ + ศึกษา = ผลศึกษา

๗. คำสมาสจะตัดตัวการันต์ระหว่างคำทิ้ง

ตัวอย่าง เจดีย์ + สถาน = เจดีย์สถาน
 ทิพย์ + เนตร = ทิพยเนตร

๘. มักลงท้ายด้วยคำว่า “ศาสตร์ กรรม ภาพ ภัย” ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วีรกรรม คุณภาพ วาตภัย
อัจฉริยภาพ คณิตศาสตร์ ฯลฯ

แต่ !!! ราชวัง ทูนทรัพย์ พลเมือง ไม่ใช่คำสมาส! เพราะคำว่า วัง ทูน เมือง เป็นคำไทยแท้

เห็นหรือไม่คะ
การสร้างคำสมาสแบบสมาส
ง่ายนิดเดียว

